

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

Yrittäjien eläkevakuuttaminen ja tulojen määräytyminen muissa maissa

Tiivistelmä

- Valtaosassa Euroopan maita yrittäjät kuuluvat pakolliseen työeläkevakuutukseen. Vain muutamassa maassa, kuten Tanskassa ja Britanniassa – ansiosidonnainen eläketurva on jätetty vapaaehtoisuuden varaan. Alankomaissa ja Saksassa työeläke kattaa vain osan yrittäjistä.
- Useimmissa maissa lakisääteinen työeläketurva on osa julkishallintoa, ja verottaja on keskeinen toimija sekä työtulon määrittelyssä että eläkemaksujen keräämisessä.
- Suurimmassa osassa maita työeläke ja vakuutusmaksu määräytyy verotettavan tulon perusteella. Suomessa työtulo arvioidaan erikseen, mikä on kansainvälisesti poikkeuksellista.
- Tavallisesti yrittäjän eläkkeen karttuminen ja maksut määräytyvät yrityksen liiketoiminnan tuloksesta tai voitosta, josta vähennetään kansallisessa verolainsäädännössä määritetyt tulon hankkimisesta aiheutuneet menot ja muut kulut.
- Osakeyhtiömuotoisessa toiminnassa palkkatulo vakuutetaan yleensä palkansaajia koskevien sääntöjen mukaan. Pääomatulot ja osingot eivät pääsääntöisesti ole vakuutettavia tuloja, muutamia rajattuja poikkeuksia lukuun ottamatta, kuten Ranskassa ja Saksassa.
- Yrittäjien vakuutettaville tuloille on lähes kaikissa maissa yläraja, joka on yleensä sama kuin palkansaajilla. Suomessa ylätuloraja on yksi korkeimmista; yli neljä kertaa maan keskipalkan suuruinen. Virossa ja Unkarissa ei ole ylärajaa.
- Suomessa yrittäjän vakuuttamisen alatuloraja, noin 19 prosenttia keskipalkasta, on alle vertailumaiden keskitason (25 %). Korkein raja on Italiassa ja Unkarissa, joissa se on yli puolet keskipalkasta. Matalin raja on Ruotsissa, noin 5 prosenttia, kun taas Sveitsissä varsinaista alarajaa ei ole.

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	1
1. Johdanto	3
2. Yrittäjien eläketurvan järjestämisen yleiset periaatteet	4
2.1 Pakollinen ja vapaaehtoinen vakuuttaminen	4
3. Yrittäjän vakuutettavien tulojen määräytyminen	6
3.1 Verotuspohjainen tulojen määrittely	7
3.2 Arvioon perustuva vakuutustulo	8
3.3 Vakuutettavien tulojen ala- ja ylärajat	8
3.4 Osinkotulot eivät pääsääntöisesti ole vakuutettavia tuloja	10
4 Yrittäjien eläkkeiden rahoitus	11
4.1 Eläkemaksujen joustot	12
4.1.1 Aloittavan yrittäjän maksualennus	12
4.1.2 Eläkemaksun tilapäinen jousto	13

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

1. Johdanto

Tässä muistiossa selvitetään yrittäjien eläketurvan järjestämistä valikoiduissa Euroopan maissa. Mukana on sekä EU:n jäsenvaltioita että EU:n ulkopuolisia maita, jotka edustavat erilaisia eläkemalleja ja tapoja järjestää yrittäjien eläketurvaa. Vertailun painopiste on siinä, miten eläkemaksun ja eläkkeen perusteena olevat tulot määräytyvät.

Valtaosa yrittäjistä niin Suomessa kuin muissa maissa voidaan luokitella joko henkilöyrittäjiksi (yksityiset elinkeinonharjoittajat, ammatin- ja liikkeenharjoittajat) tai osakeyhtiömuotoisissa yrityksissä toimiviksi yrittäjiksi.¹ Henkilöyrittäjällä eläkevakuuttaminen perustuu pääasiassa yrityksen tulokseen. Viittaamme jatkossa termillä yrittäjä (päätoimisiin) yksityisiin elinkeinonharjoittajiin tai ammatin- ja liikkeenharjoittajiin ellei toisin mainita. Osakeyhtiössä toimivalla yrittäjällä eläke määräytyy nostetun palkkatulon perusteella palkansaajia koskevien eläkelakien mukaisesti. Pääomatuloja ei yleensä vakuuteta eikä niistä kerry eläkeoikeuksia, poikkeuksena rajatut tilanteet Ranskassa ja Saksassa.

Yrittäjät ovat hyvin moninainen joukko mitä tulee yritystoiminnan kokoon ja muotoon. Olemme jättäneet tarkastelustamme pois maatalousyrittäjät, joilla on monessa EU-maassa oma erityinen sosiaalivakuutusjärjestelmänsä tai ainakin ryhmää koskevaa erityislainsäädäntöä. Maatalousyrittäjätoiminta myös poikkeaa toiminnan erityisluonteen vuoksi muista yrittäjäryhmistä. Emme myöskään tarkastele erikseen tiettyjä ammattiryhmiä, vapaiden ammattien harjoittajia (esim. juristit, lääkärit, eläinlääkärit, insinöörit, arkkitehdit), sillä monessa maassa heillä on omat erityiset eläkejärjestelmänsä, jotka voivat myös korvata lakisääteisen eläkejärjestelmän.

Yrittäjien asemaa ja sosiaaliturvan kattavuutta on selvitetty useissa selvityksissä.^{2,3} Näiden selvitysten perusteella yrittäjän eläketurva jää yleisesti palkansaajia heikommaksi. Yrittäjien pienempi keskimääräinen tulotaso ja matalaksi jäävä vakuutustulo selittävät osaltaan tätä eroa.

¹Yleiskielessä yksityisestä elinkeinonharjoittajasta puhutaan muodoissa toiminimiyrittäjä. Toiminta perustuu usein joko pelkäs-tään tai suurelta osin yrittäjän työpanokseen eikä siihen ole sitoutunut yleensä paljon pääomaa. Elinkeinoharjoittaja on yleensä ennakkoperintärekisterissä ja häntä useimmiten verotetaan ammatin- tai liikkeenharjoittajana (verotuksen termi). Merkittävän osan osakeyhtiöstä omistava henkilö katsotaan yrittäjäksi. Henkilö voi olla puhtaasti omistaja tai myös työskennellä yhtiössä.

² ESPN 2017. Access to social protection for people working on non-standard contracts and as self-employed in Europe - A study of national policies. 2017. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7993&furtherPubs=yes>

³ Eurofound 2017. Exploring self-employment in the European Union. 2017. <https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2017/exploring-self-employment-in-the-european-union>

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

2. Yrittäjien eläketurvan järjestämisen yleiset periaatteet

2.1 Pakollinen ja vapaaehtoinen vakuuttaminen

Valtaosassa vertailumaita yrittäjillä on pakollinen ansiosidonnainen työeläkevakuutus (ks. taulukko 1). Poikkeuksen muodostavat Alankomaat, Britannia ja Tanska, joissa vakuuttaminen on jätetty yrittäjien vapaaehtoisuuteen. Käytännössä myös Saksassa ja Sveitsissä yrittäjien ansiosidonnainen vakuuttaminen on suurelta osin vapaaehtoista.

Sveitsi ja Saksa

Sveitsissä yrittäjät ovat pakollisesti vakuutettuja lakisääteisessä vähimmäiseläketurvan taakavassa kansanvakuutusjärjestelmässä, missä vanhuuseläke muodostuu tasaosasta ja keskimääräisen vuositulon perusteella määräytyvästä osasta (AHV). Yrittäjät eivät kuulu palkansaajille pakolliseen ansiosidonnaiseen BVG-työmarkkinaeläkkeeseen, mutta voivat liittyä siihen vapaaehtoisesti. Sveitsin Tilastokeskuksen (BFS 2018) mukaan 45 prosenttia yrittäjistä oli vakuuttanut itsensä vapaaehtoisesti BVG:ssä vuonna 2015. Lisäksi noin kolmasosa yrittäjistä maksoi vapaaehtoista yksilöllistä eläkettä (Säule 3a). Neljäsosalla yrittäjistä ei ole lakisääteistä eläkettä täydentävää vapaaehtoista eläkevakuutusta.⁴

Saksassa lakisääteinen yleinen työeläke kattaa vain vajaat 10 prosenttia yrittäjistä.⁵ Pieni osa on pakollisesti vakuutettuja, ja osa yrittäjistä on liittynyt järjestelmään vapaaehtoisesti. Lisäksi vapaiden ammattien harjoittajilla (esim. lääkärit, notaarit, ym.) on omat eläkekassat, jotka korvaavat lakisääteisen yleisen eläkevakuutuksen. Kokonaisuudessaan reilut kaksi kolmasosaa yrittäjistä on eläketurvan osalta kuitenkin täysin vapaaehtoisen säästämisen varassa. Saksa on jo edellisen hallituksen (ns. liikennevalohallitus) aikana suunnitellut yrittäjien pakollisen eläkevakuutuksen laajentamista, ja sama tavoite on otettu myös uuden hallituksen (CDU, CSU ja SPD) ohjelmaan vuonna 2025. Tarkat suunnitelmat ovat kuitenkin edelleen auki.⁶

⁴ [Schweizerische Arbeitskräfteerhebung \(SAKE\)Selbstständige Erwerbstätigkeit in der Schweiz, 2017](#)

⁵ <https://www.sozialpolitik-aktuell.de/files/sozialpolitik-aktuell/Politikfelder/Alter-Rente/Datensammlung/PDF-Datien/abbVIII104.pdf>

⁶ Esim. <https://www.steuertipps.de/selbststaendigkeit/gesetzliche-rentenversicherung-fuer-selbststaendige-aktuelle-regelung-und-perspektiven>

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

Taulukko 1. Yrittäjän työeläkevakuutus

	Pakollinen	Vapaaehtoinen	Lisätiedot
Alankomaat		x	Yrittäjillä tuloista riippumaton kansaneläke
Belgia	x		
Britannia		x	Yrittäjillä tuloista riippumaton kansaneläke
Espanja	x		
Italia	x		
Itävalta	x		
Latvia	x		
Liettua	x		
Norja	x		
Portugali	x		
Puola	x		
Ranska	x		Myös pakollinen lisäeläke
Ruotsi	x		
Saksa	(x)	x	Pakollisesti vakuutettuja n. 10 %
Suomi	x		
Sveitsi	x	(x)	Palkansaajien pakollinen työmarkkinaeläke (BVG) ei ole yrittäjille pakollinen.
Tanska		x	Yrittäjillä kansaneläkkeen perusosa + mahd. tuloista riippuva lisäosa
Unkari	x		
Viro	x		

Tanska, Britannia ja Alankomaat

Tanskassa ja Britanniassa on kattava kansaneläke, mutta ansiosidonnainen eläketurva on yrittäjillä jätetty vapaaehtoisuuden varaan. Lähes kaikilla palkansaajilla on sen sijaan lakisääteistä tasaeläkettä täydentävä ala- tai yhtiökohtainen lisäeläke, mikä muodostaa keskeisen eron palkansaajien ja yrittäjien eläketurvan välille.

Kummassakin maassa käydään keskustelua ansiosidonnaisen eläketurvan kattavuuden nostamisesta yrittäjien osalta. Britanniassa palkansaajien pakollinen lisäeläkejärjestelmään liittyminen (ns. auto-enrolment) on ollut voimassa reilut 10 vuotta, mutta vastaavaa käytäntöä ei sovelleta yrittäjiin. Palkansaajilla kattavuus on tänä aikana noussut vajaasta 50 prosentista lähes 80 prosenttiin. Lisäeläkejärjestelmiin säästäviä yrittäjiä on sen sijaan vain noin 15–20 prosenttia kaikista yrittäjistä, ja määrä on pikemminkin laskenut kuin noussut viime vuosina. Tästä huolimatta automaattista vakuuttamista ei ole suunniteltu ulotettavan yrittäjiin.⁷

⁷ <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN06417/SN06417.pdf>

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

Tanskassa on aika ajoin ehdotettu kaikille pakollista yksilöllistä lisäeläkesäästämistä, mutta hanke ei ole edennyt poliittisen vastustuksen ja yrittäjien vastahakoisuuden vuoksi.

Alankomaissa yrittäjien eläketurva perustuu niin ikään hyvätasoiseen kansaneläketurvaan, eivätkä yrittäjät yleisesti kuulu ansiosidonnaisen eläketurvan piiriin palkansaaajien tavoin. Tietyillä aloilla toimivat yrittäjät kuuluvat kuitenkin pakollisesti alakohtaisiin eläkekassoihin tai ammatinharjoittajien eläkekassoihin.⁸ Osa yrittäjistä on myös ottanut vapaaehtoisen vakuutuksen yleisistä yrittäjien eläkekassoista. Yrittäjillä on lisäksi tietyin edellytyksin oikeus jatkaa aiempaa työntekijävakuutusta eläkekassassa 10 vuoden ajan. Ansiosidonnaisen eläketurvan kattavuus jää kuitenkin vain noin 5–10 prosenttiin yrittäjistä.⁹

Yrittäjien eläketurvan parantamiseksi työkyvyttömyysvakuutusta on Alankomaissa suunniteltu pakolliseksi ja lakiesitys tästä on valmistelussa.¹⁰ Voimaantulon arvioidaan kuitenkin kestävän vielä useita vuosia. Tämän lisäksi myös henkilökohtaisen eläkesäästämisen verotus on lisätty merkittävästi v.2023.¹¹

3 Yrittäjän vakuutettavien tulojen määräytyminen

Yrittäjän lakisääteisen eläketurvan taso ja kustannus määräytyvät sen mukaan mistä tuloista eläkemaksut lasketaan ja eläke karttuu. Suomessa tämä perustuu YEL-työtuloon, jonka eläkelaitos arvioi ja vahvistaa. Useimmissa muissa vertailumaissa taas käytäntönä on, että maksuperuste määräytyy verotuksessa määritellyn todellisen tulon mukaan. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla tällä tarkoitetaan yrityksen voittoa tai tulosta, joista on vähennetty kunkin maan verolainsäädännössä määritellyt yrityksen tulon hankkimisesta aiheutuneet menot ja muut kulut.

Käytännössä voidaan siis erottaa verotuspohjainen malli ja arvioon perustuva malli, joiden mukaan yrittäjän vakuutettavat tulot eri maissa määräytyvät. Arvioon perustuvassa mallissa vahvistetaan eläkevakuutuksen perusteena käytettävä tulo, joka ei välttämättä vastaa todellisia verotuksen mukaisia tuloja. Maiden jakautuminen näihin kahteen malliin on esitetty taulukossa 2.

⁸ Pakolliset alakohtaiset eläkekassat: maalausyritykset, lasittajat ja viimeistely-yritykset, rappaajat, asennusyritykset, luonnonkiviyritykset sekä terassi- ja lattiayritykset. Pakollinen eläkekassa ammatinharjoittajille: apteekkarit, eläinlääkärit, fysioterapeutit, yleislääkärit, synnytyslääkärit, lääketieteen asiantuntijat, (meri)lentäjät, notaarit ja aktuaarit (kokelaat), luotsit Rotterdamin satama-alueella.

⁹ DNB (2022) Werkenden zonder pensioenopbouw, <https://www.dnb.nl/publicaties/publicaties-onderzoek/occasional-study/nr-3-2022-werkenden-zonder-pensioenopbouw/>

¹⁰ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/hervormingen-arbeidsmarkt/meer-zekerheid-voor-werkenden/verplichte-arbeid-songeschiedsverzekering-voor-zelfstandigen>

¹¹ Yrittäjä voi nykyisin vähentää verotuksessaan yksityisen eläkevakuutuksen maksuja 30 % yrityksen voiton ja kansaneläkeen vuotuisen määrän (18 475 e) välisestä erotuksesta (ns. Jaarruimte), maks. 35 798 euroa (v.2025).

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

Taulukko 2. Yrittäjätulon määräytyminen yksityisillä elinkeinonharjoittajilla eri maiden työeläkejärjestelmissä

Verotuksen mukainen tulo	Arvioon perustuva tulo
Belgia	Suomi
Espanja	Latvia
Italia	Saksa*
Itävalta	
Liettua	
Norja	
Portugali	
Puola	
Ranska	
Ruotsi	
Sveitsi	
Unkari	
Viro	

* Koskee vapaaehtoisesti vakuutettuja. Pakollisesti vakuutetuilla on lähtökohtaisesti kiinteä euromääräinen maksu (ks. tarkemmin alla).

3.1 Verotuspohjainen tulojen määrittely

Yleisin käytäntö on, että yrittäjän vakuutettavat tulot perustuvat verotuksessa ilmoitettuun tuloon (voittoon). Tulot voivat määräytyä esimerkiksi suoraan edellisvuoden ansiotuloverotuksen mukaan (esim. Espanja, Viro, Liettua, Unkari, Puola, Norja, Ruotsi, Ranska) tai ennakollisesti useamman vuoden tulojen perusteella ja myöhemmin tasattuna (esim. Belgia ja Itävalta).

Espanjassa vuoden 2023 alusta voimaan tullut uudistus muutti yrittäjien sosiaaliturvajärjestelmän (RETA) maksuperusteita. Merkittävin muutos on se, että yrittäjiltä poistui mahdollisuus valita maksupohja (vakuutettavat ansiot) vapaasti vähimmäis- ja enimmäisrajan väliltä riippumatta siitä, kuinka paljon tuloja yrittäjät olivat ansainneet ja ilmoittaneet valtion tuloverotuksessa. Nyt maksuperuste määräytyy ansiotuloverotuksessa ilmoitettujen tulojen mukaan. Yrittäjien vakuutettavat ansiot määräytyvät 15 tuloluokan mukaan aiemman 11 ammattiluokan sijasta. Yrittäjät voivat päivittää ilmoitettuja tulojaan kuusi kertaa vuodessa

Joissakin maissa käytetään pidempää tarkastelujaksoa. Esimerkiksi Belgiassa maksut lasketaan kolmen edellisen vuoden keskimääräisistä tuloista, ja ennakkolliseen laskelmaan voi pyytää muutosta, mikäli kuluvan vuoden tulot eroavat huomattavasti arvioituista ¹². Myös Itävallassa yrittäjän eläkemaksut määräytyvät ennakollisesti kolmen vuoden takaisiin, inflaatiolla korjattuihin tuloihin. Molemmissa maissa lopullinen maksu vahvistetaan kuluvan vuoden verotuksen valmistuttua.

¹² [Combien de cotisations sociales dois-je payer ? | INASTI](#)

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

3.2 Arvioon perustuva vakuutustulo

Tulojen määräytyminen arvioon perustuvan vakuutustulon mukaan on selvästi harvinaisempaa. Suomen lisäksi tämä on mahdollista Latviassa ja Saksassa osalle yrittäjistä.

Suomessa YEL-uudistus tuli voimaan vuoden 2023 alusta. Uudistuksen keskeinen muutos on työtulojen säännöllinen tarkistaminen kolmen vuoden välein, jolla varmistetaan yrittäjän eläkkeen ja sosiaaliturvan ajantasaisuus. Työeläkevakuuttaja tekee työtulosta kokonaisarvion, johon vaikuttavat yhtäläisesti alan mediaanipalkka ja -liikevaihto, työpanoksen arvo ja määrä sekä toiminnan laajuus ja yrittäjän ammattitaito. OECD (2019) on kehottanut Suomea seuraamaan työtulojen kehitystä ja ehdottanut verotukseen perustuvaa mallia yrittäjien eläkemaksujen pohjaksi.¹³

Latviassa yrittäjä voi valita eläkemaksujen perusteena olevan tulotason, mutta sen on oltava vähintään minimipalkan suuruinen (v. 2025: 8 880 €/v eli 740 €/kk). Ylätuloraja on 105 300 euroa vuodessa.

Ennen vuotta 2017 suurin osa Latvian yrittäjistä ei maksanut lainkaan eläkettä kartuttavia sosiaalivakuutusmaksuja, vaan jäi viimesijaisen sosiaaliturvan varaan. Vuoden 2018 verouudistuksen tavoitteena oli parantaa eläketurvan kattavuutta ja turvata myös pienituloisten eläkeoikeudet. Nykyisin maksut määräytyvät seuraavasti:

- Alle minimipalkan tuloilla: pakollinen 10 %:n eläkemaksu (alun perin 5 %, nostettu 2021)
- Minimipalkan ylittävältä osalta: täysi 20 %:n eläkemaksu
- Yrittäjä voi halutessaan valita korkeamman maksuperusteena, johon asti maksu on 20 %. Tämän rajan ylittävistä tuloista alennettu 10 %:n vähimmäismaksua.

Saksassa pakollisesti vakuutetut yrittäjät maksavat lähtökohtaisesti kiinteää euromääräistä maksua, joka vastaa keskituloisen palkansaajan eläkemaksua. Aloittaville yrittäjille maksu on puolet tästä ensimmäisten kolmen vuoden ajan. Jos tulot (voitto) poikkeavat merkittävästi kiinteän maksun perusteesta, voi yrittäjä halutessaan maksaa myös tulosidonnaista eläkemaksua. Tällöin on yleensä esitettävä edellisen toimitetun verotuksen mukainen todistus tuloistaan. Vakuutettavat tulot määräytyvät taulukossa 3 esitettyjen tulorajojen puitteissa. Maksuprosentti on tulosidonnaisessa maksussa sama kuin työnantajilla ja palkansaajilla yhteensä (18,6 % v.2025). Vapaaehtoisesti vakuutetut voivat vakuuttaa itsensä samojen tulorajojen puitteissa valintansa mukaan (ks. taulukko 3).

3.3 Vakuutettavien tulojen ala- ja ylärajat

Suomessa yrittäjän eläkevakuutus (YEL) on pakollinen, kun työtuloa on vähintään 9 208,43 euroa vuonna 2025 ja toiminta kestää vähintään neljä kuukautta. Maksu peritään ja eläkettä karttuu vahvistetusta työtulosta.

¹³ OECD (2019) Pensions at a Glance. How does Finland Compare? [544364-PAG2019-FIN.pdf](#)

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

Suomessa vakuuttamisen alatuloraja, noin 20 prosenttia keskipalkasta, on vertailumaiden keskitasoa (taulukko 2). Italiassa alaraja on korkein, noin puolet keskipalkasta. Useassa maassa alaraja on sama kuin palkansaajilla ja perustuu minimipalkkaan, mikäli maassa tällainen on määritelty ja on siten selvästi matalampi kuin Suomessa. Sveitsissä varsinaista alarajaa ei ole, sillä myös ansiotyön ulkopuolella olevilta peritään 560 euron (530 CHF) tasamaksua, mikäli vuositulot ovat alle 11 000 euroa (10 100 CHF).

Suomessa YEL-työtulon yläraja on 209 125 euroa vuonna 2025 eli noin nelinkertainen suhteessa keskipalkkaan. Muissa maissa yläraja on yleensä 1–2 kertaa maan keskipalkka, joka on sama kuin palkansaajille asetettu yläraja. Eläkettä ei tällöin katu ansiokaton ylittävistä osasta. Sveitsin kansanvakuutusjärjestelmässä (AHV) on eläkekatto ja taulukossa 3 esitetty yläraja kuvaa tulotasoa, jolla enimmäiseläke saavutetaan. Yläraja ei kuitenkaan välttämättä rajoita maksujen perimistä. Esimerkiksi Sveitsissä, Norjassa ja Ruotsissa lakisääteisiä maksuja peritään koko työtulosta.

Taulukko 3. Yrittäjän työeläkevakuuttamisen ala- ja ylärajat vuonna 2025

Maat	Yrittäjän vakuuttamisen vuositulorajat vuonna 2025, €	Keskipalkka vuonna 2024, €	Lisätiedot
Belgia	17 009–108 240	59 091	
Espanja	7 843–58 914	33 044	
Italia	18 555–120 605	33 148	
Itävalta	6 613–90 300	56 968	Palkansaajilla yläraja 77 400 €
Latvia	8 900–105 300	24 830	
Liettua	12 456–90 482	28 756	
Norja	Alaraja: 8 420 Eläkepalkkakatto: 76 860	61 865	Maksut ilman ylärajaa
Portugali	8 865–75 240	23 177	Palkansaajilla ei ylärajaa
Puola	3 960–36 700	21 279	
Ranska	7 128–47 100 Lisäeläkkeen raja 188 400	44 909	Palkansaajilla lisäeläkkeen yläraja 376 800 €
Ruotsi	Alaraja: 2 270 Eläkepalkkakatto: 59 240 €	46 330	Työnantajamaksu ilman ylärajaa
Saksa	6 672–96 600	50 257	
Suomi	Työtulon alaraja 9 208 Työtulon yläraja 209 125	49 020	Palkansaajilla alaraja 841 €/v. ja ilman ylärajaa
Sveitsi	Työtulon yläraja: 96 300	101 660	Maksut ilman ylärajaa
Unkari	Alaraja: 8 800	17 110	Ei ylärajaa
Viro	Alaraja: 9 840	25 966	Ei ylärajaa

Lähde: Tulorajat: kansalliset tiedot; Keskipalkkatiedot OECD.¹⁴

¹⁴ OECD:n Average Annual Wages -tilasto perustuu kansantalouden tilinpidon palkkasummaan, joka jaetaan kokoaikatyötä vastaavien työntekijöiden määrällä (FTE, full-time equivalent) ja kerrotaan keskimääräisillä vuosityötunneilla. Luku sisältää myös luontoisedut, bonukset ja lomarahat. FTE-muunnos tarkoittaa, että osa-aikaiset työntekijät muunnetaan kokoaikaisiksi suhteuttamalla heidän työaikansa täyteen työaikaan, mikä nostaa keskiarvoa erityisesti maissa, joissa osa-aikatyö on yleistä.

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

3.4 Osinkotulot eivät pääsääntöisesti ole vakuutettavia tuloja

Yksityisen elinkeinonharjoittajan eläke- ja sosiaaliturvaoikeudet määräytyvät pääsääntöisesti yritystoiminnan tuloksen tai voiton perusteella. Osakeyhtiömuotoisessa yritystoiminnassa yrittäjä rinnastetaan tavallisesti palkansaaajaan, jolloin eläke- ja sosiaaliturvaoikeuksien perusteena on yhtiöstä nostettu veronalainen palkkatulo.

Pääomatuloja ja osinkoja verotetaan kansainvälisesti tarkastellen yleensä eri tavalla kuin ansiotuloja. Useimmiten niihin sovelletaan erillistä ja alempaa verokantaa. Tämä verokohtelu heijastaa osaltaan politiikkaa, jolla pyritään edistämään sijoittamista ja yrittäjyyttä. Osinkotuloja ei kuitenkaan pääsääntöisesti huomioida sosiaalietuuksien perusteena, eikä niistä makseta sosiaalivakuutusmaksuja. Poikkeuksen muodostaa Ranska, jossa tiettytyyppisissä osakeyhtiömuodoissa osinkotuloista peritään myös sosiaalivakuutusmaksuja. Tästä seuraa, että osingoista kertyy oikeutta myös sosiaalietuuksiin, toisin kuin muissa vertailumaissa.

Ranskassa useamman osakkaan SARL-yhtiöissä (Société à responsabilité limitée) ja yhden osakkaan EURL-yhtiöissä (Entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée) enemmistöosakkaan saamat osingot ovat sosiaaliturvamaksujen piirissä, jos ne ylittävät 10 prosenttia yhtiön osakepääomasta. Tällöin ylimenevä osa osingoista katsotaan työtulon kaltaiseksi, ja siitä on maksettava itsenäisen ammatinharjoittajan sosiaaliturvamaksut. Tämä voi nostaa osingon verorasituksen huomattavasti yli tavanomaisen 30 prosentin kiinteän veroasteen. Sääntelyllä pyritään ehkäisemään sitä, että yrittäjät siirtäisivät palkkatuloja osingoiksi sosiaalivakuutusmaksujen välttämiseksi.

Sen sijaan yhden osakkaan SAS-yhtiöissä (Société par actions simplifiée) ja useamman osakkaan SASU-yhtiömuodoissa (Société par actions simplifiée unipersonnelle) osingot eivät kuulu sosiaaliturvamaksujen piiriin, vaikka yrittäjä olisi yhtiön ainoa omistaja ja toimii sen johtajana. SAS- ja SASU-yhtiöiden johtajat kuuluvat palkansaaajien sosiaaliturvajärjestelmään, ja osinkotuloja käsitellään puhtaasti pääomatuloina. Näistä osingoista maksetaan ainoastaan 30 prosentin kiinteä vero. Tämän vuoksi SAS- ja SASU-yhtiömuodot ovat monissa tapauksissa houkutteleva vaihtoehto yrittäjille, jotka aikovat nostaa tuloja pääasiassa osinkoina. Tämä on myös lisännyt näiden yhtiömuotojen suosiota, kun taas SARL- ja EURL-yhtiöiden määrä on vähentynyt.

Saksassa osinkotuloista ei normaalisti makseta sosiaalivakuutusmaksuja, eikä niistä kerry sosiaalietuuksia. Poikkeuksellisesti osa osinkotuloista voidaan katsoa sosiaalivakuutusvelvollisuuden alaiseksi työtuloksi silloin, kun osingonsaaja on merkittävässä omistaja-asemassa ja toimii aktiivisesti listaamattomassa osakeyhtiössä (GmbH-osakeyhtiö), erityisesti jos hän ei saa työstään markkinaehtoista eli tehtävään ja työpanokseen nähden kohtuullista

Menetelmä tuottaa usein kansallista keskiarvoa korkeampia palkkalukuja ja on yleensä selvästi mediaanipalkkaa suurempi. Esimerkiksi Sveitsissä vahva frangi ja FTE-muunnos selittävät, miksi OECD:n vuoden 2024 keskipalkka oli 101 660 €, kun kansallinen mediaanibruttopalkka oli noin 80 000 CHF vuodessa. Lähde: [OECD Data Explorer • Average annual wages](#)

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

ja tavanomaista palkkaa. Tällöin verottaja tai sosiaalivakuutuslaitos voi tulkita osinkotulot tai niiden osan ansiotuloksi tai peiteltyksi palkanmaksuksi (verdeckte Gewinnausschüttung), jonka perusteella syntyy velvollisuus maksaa sosiaalivakuutusmaksuja. Arviointi perustuu työn tosiasialliseen luonteeseen, ja vakuuttamisvelvollisuus voidaan selvittää ennakkoratkaisumenettelyssä sosiaalivakuutuslainsäädännön perusteella (SGB IV § 7a). Yleisenä periaatteena henkilö katsotaan itsenäiseksi yrittäjäksi, jos hän omistaa yli 50 % yhtiöstä tai käyttää tosiasiallista päätösvaltaa. Tällöin osinkotuloista ei edellytetä sosiaalivakuutusmaksuja.

Muista maista löytyy verosääntelyä, jolla pyritään ohjaamaan yrittäjien tulojen muotoa. Esimerkiksi Ruotsissa osinkotuloihin sovelletaan ns. 3:12-säännöksiä (3:12-reglerna, tuloverolaki, inkomstskattelagen 1999:1229). Näiden säännösten mukaan listaamattomasta yhtiöstä saatavat osingot verotetaan osin pääomatuloina ja osin ansiotuloina, kun tietty osinkotulojen määrä ylitetään. Verotuksessa sovellettava jako ja osingonjaon enimmäismäärä perustuvat joko yrittäjän itselleen maksamaan palkkaan tai yrityksen kokonaispalkkasummaan. Kyseessä on kuitenkin verotuksen kiristys, eikä oikeutta sosiaalietuuksiin synny, koska osingoista ei peritä sosiaalivakuutusmaksuja.

4 Yrittäjien eläkkeiden rahoitus

Yleisesti verottaja kerää eläkemaksut muiden sosiaalivakuutusmaksujen yhteydessä. Tämä heijastelee ylipäänsä eläketurvan hallinnon rakenteellisia eroja vertailussa Suomeen. Lakisääteinen eläkevakuutus on useissa vertailumaissa, kuten Ruotsissa, Norjassa ja Britanniassa hoidetaan kansallisten sosiaaliturvalaitosten toimesta. Sen sijaan Itävalta, Saksa ja Sveitsi edustavat itsehallinnollista mallia, jossa maksut kerätään suoraan eläkekassojen kautta, jotka myös tarkistavat yrittäjän ilmoittamat tulot verotuksen valmistuttua ja perivät tai palauttavat erotukset.

Suomessa yrittäjän eläkelain (YEL) mukainen järjestelmä rahoitetaan pääosin yrittäjien maksamilla vakuutusmaksuilla, jotka määräytyvät vahvistetun YEL-työtulon perusteella. Järjestelmä toimii jakojärjestelmäperiaatteella eikä maksutuloa rahastoida tulevia eläkkeitä varten. Valtio osallistuu YEL:n rahoitukseen merkittäväällä osuudella kattamalla sen alijäämän. Vuonna 2025 valtio vastaa arviolta 30 prosentista yrittäjän eläkelain YEL:n mukaan kertyneistä eläkkeensaajille maksetuista eläkkeistä.

Vertailumaissa yrittäjien eläketurva on useimmiten osa yleistä, koko työikäistä väestöä koskevaa, jakojärjestelmäpohjaista eläkejärjestelmää. Valtion tai verorahoituksen osuus vaihtelee, mutta sitä ei useinkaan eritellä yhtä selkeästi kuin Suomessa. Lisäksi osassa maita eläkemaksuja ei myöskään ole erikseen korvamerkitty eläkkeisiin, vaan ne sisältyvät yleisiin sosiaalivakuutusmaksuihin, kuten Belgiassa, Britanniassa, Espanjassa ja Norjassa.

Yrittäjien eläkemaksujen taso suhteessa palkansaajilta ja työnantajilta perittäviin maksuihin vaihtelee maittain. Esimerkiksi Suomessa, Ruotsissa, Saksassa ja Virossa yrittäjien eläkemaksuprosentti vastaa työnantajilta ja palkansaajilta perittävän eläkemaksun yhteismäärää.

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

Italiassa yrittäjän maksu vastaa vain työnantajan osuutta, mikä tekee maksutasosta kokonaisuutena matalamman ja johtaa maksuperusteisessa järjestelmässä palkansaajia pienempään eläkkeeseen. Yrittäjien sosiaalivakuutusmaksut ovat sen sijaan monissa maissa palkansaajamaksuja pienemmät, mikä heijastaa myös yrittäjien palkansaajia heikompaa muuta sosiaaliturvaa.

Joissain maissa maksuihin liittyy erityisiä piirteitä. Norjassa ja Ruotsissa eläkkeen perusteena olevalle palkalle on asetettu yläraja, mutta maksut peritään koko tulosta ilman ylärajaa. Britanniassa yrittäjät kuuluvat tasaeläkejärjestelmään, mutta maksut peritään tulojen mukaan.

4.1 Eläkemaksujen joustot

Pienituloisille sekä aloittaville yrittäjille voi olla mahdollisuus alennettuun maksuun. Lisäksi voi olla mahdollista varautua tulojen vaihteluun jakamalla yrityksen tulosta useammalle vuodelle. Tällaiset joustot parantavat yrittäjän mahdollisuuksia sovittaa maksut todelliseen maksukykyyn ja tulojen vaihteluun.

Esimerkiksi Puolassa pienituloisille yrittäjille on ollut vuodesta 2020 alkaen mahdollisuus alennettuun maksutasoon (Mały ZUS Plus). Se on suunnattu yrittäjille, joiden edellisen vuoden liikevaihto on enintään 120 000 PLN (noin 27 000 €). Tällöin eläkemaksujen laskenta-perusteena käytetään todellista tulosta, mutta vähimmäismäärä on 30 % minimipalkasta. Vuonna 2025 minimipalkka on 1 100 euroa kuukaudessa (13 200 €/v.) Alennettu maksutaso on voimassa enintään 36 kuukauden ajan viiden vuoden jaksoissa. Noin 200 000 yrittäjää hyödynsi tätä mahdollisuutta vuonna 2023. Lähtökohtaisesti yksityisen elinkeinonharjoittajan eläkemaksujen tuloperuste on Puolassa vähintään 60 prosenttia valtion vahvistamasta viitepalkasta eli maan keskipalkasta. Tämän ylittävältä osalta maksun perusteena käytetään yrittäjän verotuksessa ilmoittamaa todellista tulosta (voittoa). Tuloperusteelle on asetettu yläraja, joka on 2,5-kertainen keskipalkka eli noin 36 700 euroa vuodessa.

4.1.1 Aloittavan yrittäjän maksualennus

Aloittavalle yrittäjälle maksut ovat matalampia useassa maassa. Suomessa aloittava yrittäjä voi saada YEL-maksuun alennusta, kun hän ottaa YEL-vakuutuksen ensimmäistä kertaa. Tämä alennus on suuruudeltaan 22 % ja se on voimassa yrittäjän toiminnan 48 ensimmäiseltä kuukaudelta. Alennus ei vaikuta eläkkeen tai muun sosiaaliturvan karttumiseen.

Saksassa aloittavalle yrittäjälle eläkemaksu on puolet edellä esitetystä kiinteästä maksusta ensimmäiset kolme vuotta. Belgiassa ja Itävallassa sosiaalivakuutusmaksua maksetaan minimirajan mukaisesti ensimmäiset kolme vuotta. Saksassa ja Itävallassa alennettu maksu vaikuttaa madaltavasti myös eläkkeen kertymiseen. Yrittäjä voikin halutessaan maksaa täysimääräistä maksua ja kerryttää eläkettä normaalisti.

SU/Mielonen, Vidlund, Väänänen

25.8.2025

Espanjassa aloittavalla yrittäjällä peritään tuloista riippumatta 80 €/kk tasamaksu ensimmäisten 12 kuukauden ajan. Alennettu maksu voi jatkua seuraavat 12 kuukautta, jos nettovuositulot jäävät alle vähimmäispalkan. Koska maksu perustuu alennettuun maksuperusteeseen, myös eläkkeen karttuminen jää tältä ajalta matalammaksi. Yrittäjä voi kuitenkin halutessaan valita myös korkeamman maksuperusteen.

4.1.2 Eläkemaksun tilapäinen jousto

Suomessa yrittäjä voi taloudellisesti hyvinä vuosina kerryttää parempaa eläkettä maksamalla lisää YEL-maksua 10–100 prosenttia tai huonompina vuosina tilapäisesti alentaa maksua 10–20 prosenttia. Tämä YEL-maksujousto laskee tai nostaa tilapäisesti maksua yhden kalenterivuoden kerrallaan. Korkeampien vakuutusmaksujen maksaminen on mahdollista joka vuosi, mutta vakuutusmaksujen alentaminen onnistuu korkeintaan kolme kertaa seitsemän vuoden aikana. Maksumuutos vaikuttaa eläkkeeseen, mutta ei muuhun sosiaaliturvaan.

Vaikka muissa maissa ei ole täysin vastaavaa järjestelyä ja yksityiskohtaiset mallit eroavat toisistaan, yrittäjillä on käytössään erilaisia joustoja myös muualla. Esimerkiksi Ruotsissa yrittäjät voivat hyödyntää erilaisia verovähennyksiä ja -varauksia tulojen ja verojen tasaamiseen. Näitä siirtoja voidaan tehdä useana peräkkäisenä vuotena, ja verotuksessa määritellyt varaukset (periodiseringsfond, expansionsfond, räntefördelning) mahdollistavat verotettavan tulon siirtämisen tuleville vuosille määrättyjen rajojen puitteissa. Muutoksilla on myös vaikutuksia sosiaalietuuksiin.

Itävalta edustaa mallia, joka on laajasti käytössä veropohjaisissa järjestelmissä: yrittäjä voi ilmoittaa verottajalle arvion kuluvan vuoden tuloistaan ja määrittää siten myös eläkemaksujensa tason, mikäli tulot poikkeavat olennaisesti aiemmasta. Lopullinen maksu tasataan verotuksen valmistuttua ja mahdolliset lisämaksut voidaan maksaa erissä seuraavan vuoden aikana. Itävallassa lisämaksun voi maksaa neljässä erässä seuraavan vuoden alusta lähtien. Aloittavan yrittäjän tapauksessa neljäntenä vuonna tuleva tasausmaksu voidaan maksaa 12 erässä seuraavan kolmen vuoden aikana. Järjestelmä mahdollistaa tulojen mukaan joustavat maksut sekä yksittäisille vuosille että pidemmällä aikavälillä. Vastaavia käytäntöjä löytyy myös muista maista, joissa yrittäjän eläkevakuutus määräytyy verotuksen perusteella.